IDEGEM - HOOGKOUTER

Archeologienota

DEEL 3 : Programma van Maatregelen

2016K9
2016K47
2016K468

Jonathan JACOPS
Sander VAN DE VELDE
Pieter LALOO

Ghent Archaeological Team bvba
Dorpsstraat 73
8450 Bredene

Project:
Idegem - Hoogkouter

Opdrachtgever:
Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW)
Koloniënstraat 40
1000 Brussel
BE 0236.506.487

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Jonathan JACOPS, Sander VAN DE VELDE, Pieter LALOO

© 2016 - GHENT ARCHAOLOGICAL TEAM bvba
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

INLEIDING 4
DEEL 3 : Programma van maatregelen 5
1 Gemotiveerd advies over te nemen maatregelen 5
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek 5
1.2 Impactbepaling 5
1.3 Aanwezigheid en waardering van een archeologische site 5
1.4 Maatregelen 8

INLEIDING

De SHM Denderstreek plant de verkaveling van enkele kadastrale percelen in de gemeente Idegem (Geraardsbergen; provincie Oost-Vlaanderen) teneinde de inrichting te verwezenlijken van een publieke ruimte met 64 sociale woningeenheden.
Concreet wordt een oppervlakte van 17424,7 m^2 (ca. 1.7 ha) ontsloten, verdeeld over de kadastrale percelen: Geraardsbergen; Afdeling 10 [Idegem];Sectie A; 8D, 9A2/N, 10B, 11R/T, 12L, 14B, 15A. Idegem is niet gelegen in een vastgestelde archeologische zone, of een beschermde archeologische site. Gezien hierdoor de oppervlaktecriteria binnen het Onroerenderfgoeddecreet worden overschreden, is de opmaak van een archeologienota voorafgaand aan het indienen van een bouwaanvraag noodzakelijk. GATE werd aangesteld om deze archeologienota op te maken.

DEEL 3 : PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1 GEMOTIVEERD ADVIES OVER TE NEMEN MAATREGELEN

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

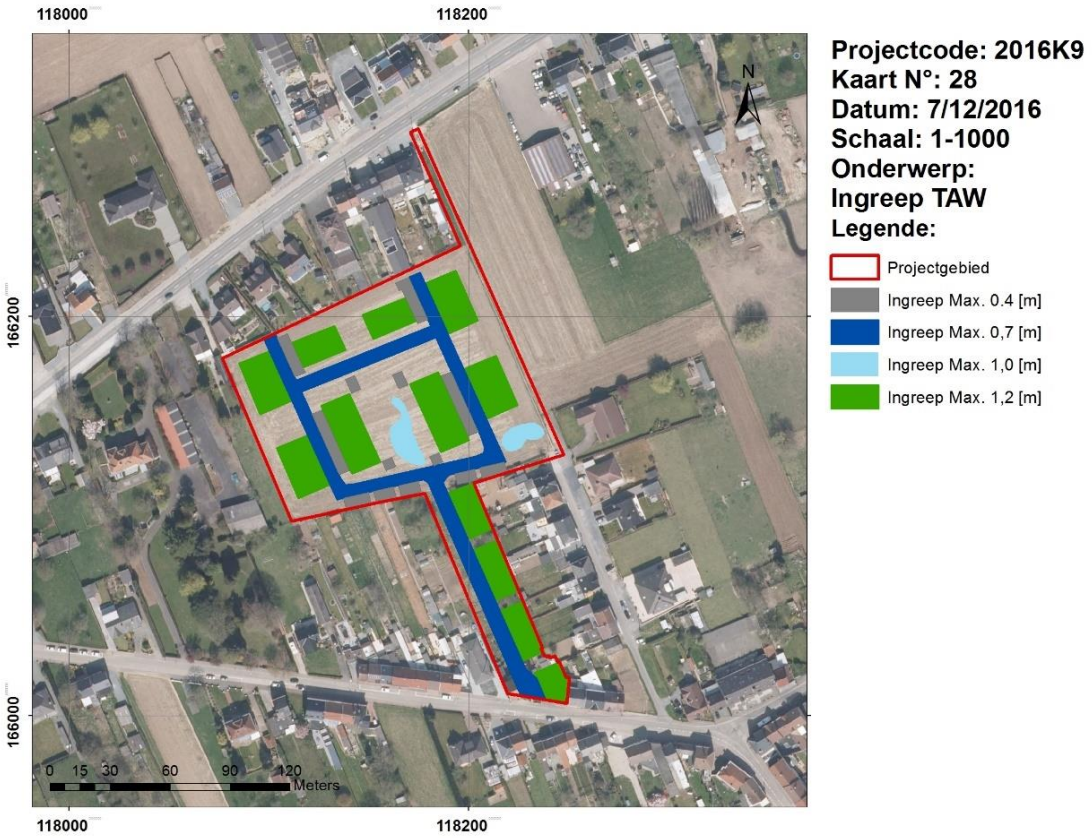
De bundeling van het gevoerde bureauonderzoek, het landschappelijk booronderzoek en het proefsleuvenonderzoek zorgde voor voldoende informatie met betrekking tot het archeologisch potentieel van het projectgebied en de impact van de geplande werkzaamheden hierop.
Van belang is te melden dat geen proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op de kadastrale percelen 11R en 11T. Deze waren op moment van onderzoek ontoegankelijk door de aanwezigheid van een afsluiting aan de achterzijde en huizen aan de voorzijde. Bovendien bevinden zich meerdere bomen op dit terrein die het onderzoek zouden bemoeilijken. Indien nodig zou voor deze zone een uitgesteld traject worden voorgesteld, maar gezien de resultaten van het vooronderzoek wordt dit niet meer noodzakelijk geacht (*cf. infra*).

1.2 Impactbepaling

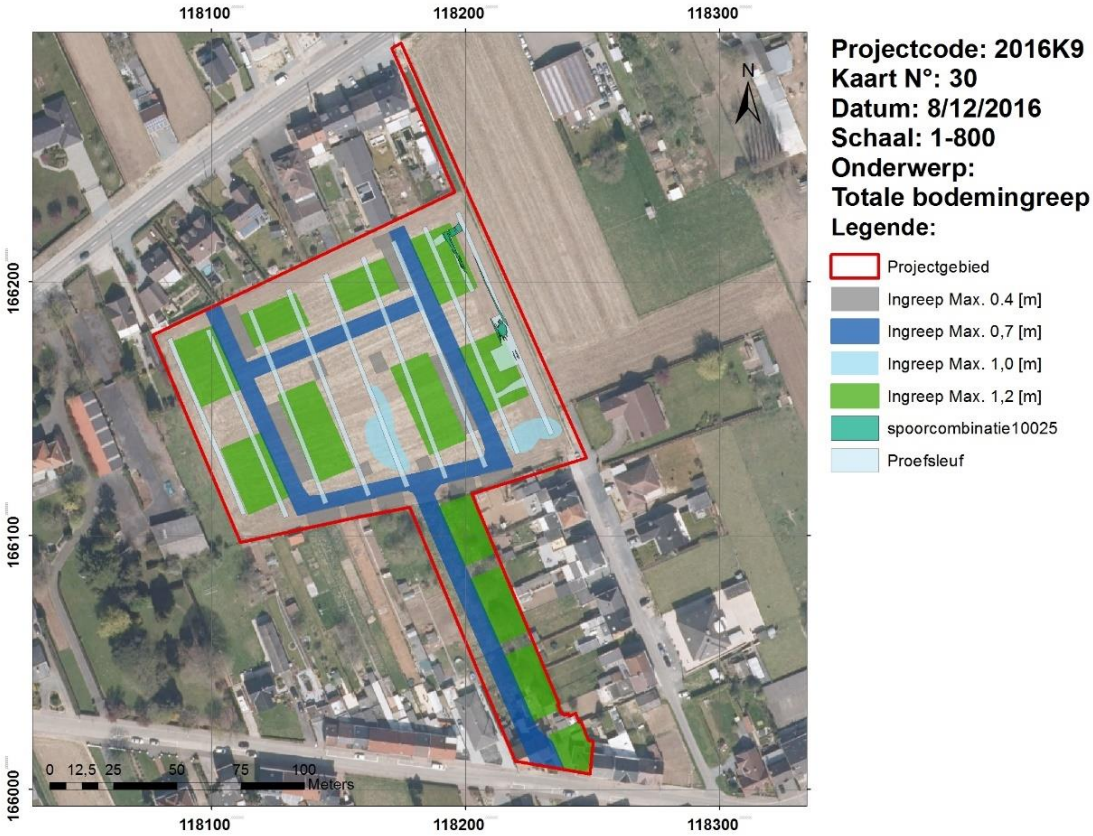
Inrichtingswerken (infrastructuur, riool, wegenis) vinden plaats op percelen die momenteel in gebruik zijn als akker. Deze hebben tot doel de akker te verkavelen tot een sociale woonwijk met twaalf gebouwen (64 individuele wooneenheden). Geplande werken zijn uitgewerkt in DEEL 2 (paragraaf 1.1.3.3). Figuur 1 toont een vereenvoudigde synthese van de bodemverstoring die de inrichting van de wijk teweeg zal brengen.
Figuur twee omvat de complexe sporencombinatie, de onverharde weg, geprojecteerd op de geplande infrastructuurwerken. De locatie van het wegtracé bevindt zich ten dele in een zone waar de bodem tot maximum 1,2 m wordt verstoord. De zones rond de geplande funderingen van de gebouwen worden niet verstoord en blijven aldus gevrijwaard van vernieling.

1.3 Aanwezigheid en waardering van een archeologische site

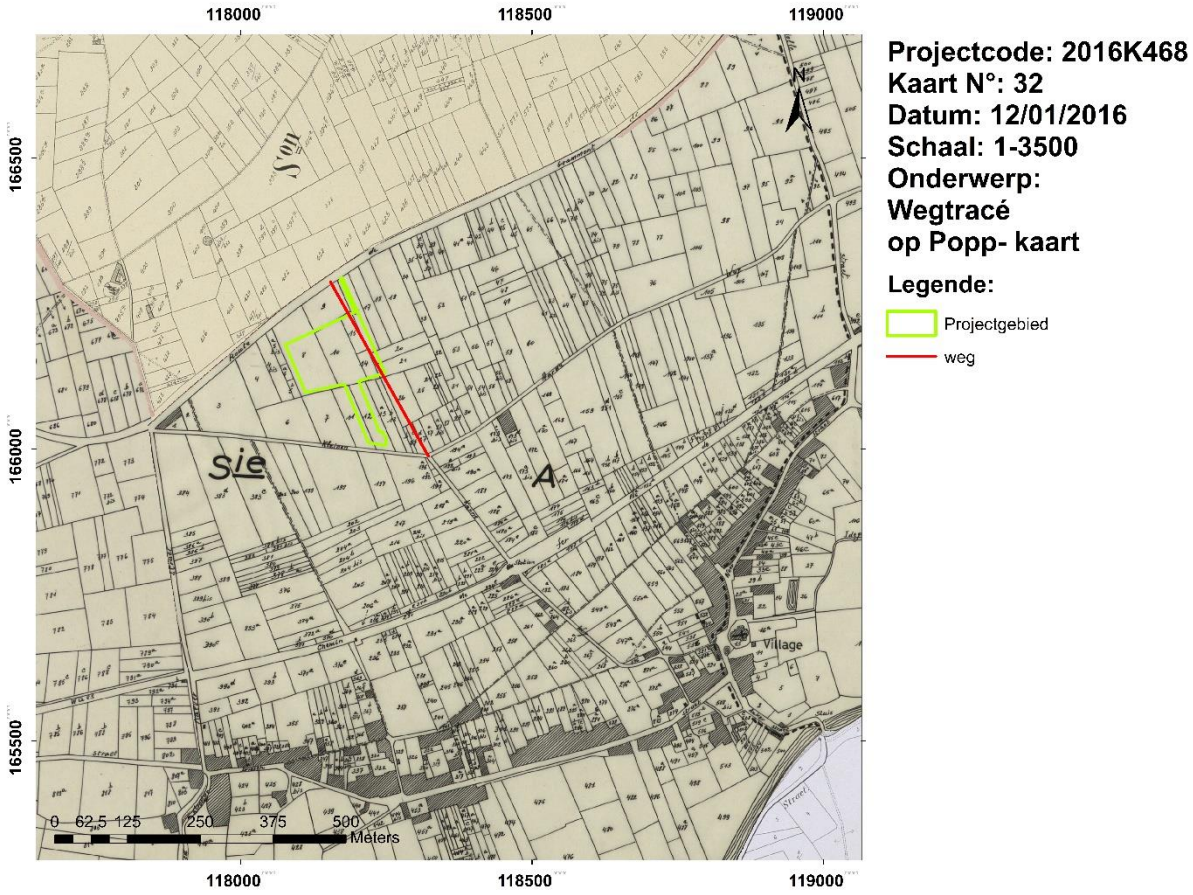
De uitgevoerde prospectie met ingreep in de bodem, het proefsleuvenonderzoek, heeft de aanwezigheid van een archeologische site bevestigd in de oostelijke rand van het projectgebied. Het betreft de restanten van **een onverharde weg**, waarbij het weglichaam bestaat uit verschillende opvullingspakketten. Hierin werden de afdrukken van karrenwielen herkend. Het weglichaam is *ca*. 3 m breed en wordt geflankeerd door twee greppels. Het exacte voorkomen, de opbouw en de ingezamelde gegevens worden in detail behandeld in DEEL 2, verslag van de resultaten (paragraaf 3.2.2 assessment sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren). Er werden geen nederzettingssporen waargenomen in relatie met de weg. Binnen de grenzen van het projectgebied komt de weg geïsoleerd voor.
De inplanting kon binnen de grenzen van het onderzoeksgebied worden gedocumenteerd. Een reconstructie van het vermoedelijke wegtracé illustreert dat het tracé in zuidoostelijke richting aansluit op de huidige Bareelstraat. Deze liep in de 19de eeuw verder door naar de Sint-Pieters-Banden Parochiekerk op het Kerkplein (Fig. 1). In noordelijke richting zijn er geen directe indicaties voor een aansluiting van de weg voorbij de Aalstsesteenweg en de Molenbeek.

Figuur 1: Overzicht van de infrastructuurwerken met maximale bodemingreep geprojecteerd op orthofoto (2016).

Figuur 2: Overzicht van infrastructuurwerken met maximale bodemingeep geprojecteerd op orthofoto (2016) met aanduiding van de proefsleuven en spoorcombinatie 10025.

Figuur 3: Vermoedelijke trajectreconstructie van het wegtracé geprojecteerd op de Popp- kaart (bron: Geopunt).

Hoewel een aanzienlijk deel van het wegtracé werd onderzocht, werd geen diagnostisch vondstmateriaal gerecupereerd. Hierdoor kan vooralsnog geen precieze datering worden vooropgesteld. De afwezigheid van de weg op het historisch kaartmateriaal kan een indicatie zijn voor een datering in de middeleeuwen of ouder.
Op basis van het vooronderzoek werd de opbouw en de inplanting van de aangetroffen weg afdoende onderzocht. Het enige wat ontbreekt om de weg beter te kunnen contextualiseren, is een datering. Om deze te kunnen bemachtigen is een archeologisch vlakdekkende opgraving noodzakelijk. Hierbij kan diagnostisch materiaal worden ingezameld en kunnen eventueel stalen voor C14- datering worden geselecteerd. Echter kosten- baten kan dit niet worden verantwoord gezien er, met uitzondering van de datering, voldoende gegevens werden ingezameld met betrekking tot de opbouw en de inplanting van de weg. Bovendien vormt vervolgonderzoek geen garantie tot het verwerven van een betrouwbare datering. Op basis van deze gegevens dient ons inziens **geen verdere maatregelen** te worden getroffen en dient bijgevolg geen programma van maatregelen te worden opgemaakt.
Met uitzondering van de onverharde weg bezit het onderzoeksgebied slechts enkele archeologische sporen, die algemeen slecht bewaard zijn. Mogelijk kan dit in verband worden gebracht met de textuur- B horizont, waarin geen archeologische sporen kunnen worden herkend. Voor deze sporen dienen dus geen verdere maatregelen te worden genomen. In het kader hiervan lijkt een **uitgesteld vooronderzoek voor de percelen 11R en 11T niet opportuun**, gezien hier kosten-baten weinig kans is op nuttige kennisvermeerdering. Bovendien werd bodemkundig vastgesteld dat de dikte van de textuur- B horizont algemeen toenam in zuidwestelijke richting.

1.4 Maatregelen

Gezien het potentieel tot nuttige archeologische kennisvermeerdering eerder laag is ten opzichte van de huidige kennis lijkt een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving kosten-baten niet verantwoord. Bijgevolg dienen geen maatregelen te worden opgesteld.